

Azərbaycan xalçalarının sədası dünyanın məşhur muzeylərindən gəlir

Xalçaçılıq dünyanın bir çox ölkəsində mövcud olsa da, bu sənət növünün beşiyi Azərbaycan hesab edilir. Ölkəmizdə toxunan xalçalar müqayisə olunmaz nümunələr kimi dünyada erkən dövrlərdən bu günə qədər qəbul olunur. Bu gün isə Azərbaycan xalça sənəti öz inkişafının yeni mərhələsini yaşayır. Çünki bu sahəyə dövlət səviyyəsində çox ciddi önəm verilir. “Azərbaycan xalça sənətinin qorunması və inkişaf etdirilməsi haqqında” qanunun Milli Məclis tərəfindən qəbul edilməsi, Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə Azərbaycan Xalça Muzeyi üçün müasir standartlara uyğun yeni binanın inşası bu qədim el sənətinə olan dövlət qayğısının bariz nümunələridir.

Maddi mədəniyyətimizin qiymətli nümunəsi olan Azərbaycan xalçası təkə xalqımız üçün deyil, həm də bəşəri dəyər kimi yüksək qiymətləndirilən tarixi abidədir. 2010-cu il UNESCO-nun qeyri-maddi irsin qorunması üzrə hökumətlərəsi komitəsinin V sessiyasında “Azərbaycan Respublikasında ənənəvi Azərbaycan xalça toxuma sənəti” nominasiyası bəşəriyyətin qeyri maddi irs üzrə Reprezentativ siyahısına daxil edilmişdir və bu gün Azərbaycan xalçalarının sədası dünyanın məşhur saraylarından, muzeylərindən eşidilir.

Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə keçirilən Nazirlər Kabinetinin 2016-cı ilin birinci yarısının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında dövlət başçısı demişdir ki, xalçaçılıq sənəti bizim milli sənətimizdir və biz onun daim inkişaf etməsinin qayğısına qalmalıyıq: “Əsrlər boyu Azərbaycan xalçaçılığı inkişaf etdirilibdir və Bakının mərkəzində - bulvarda açılış Xalça Muzeyi həm özlüyündə bir memarlıq əsəridir və eyni zamanda, bizim qədim sənətimizi bütün dünyada nümayiş etdirir. Ancaq əfsuslar olsun ki, xalçaçılıq sənəti kimi Azərbaycanda az inkişaf edib. Ancaq fərdi qaydada bu sahə ilə məşğul olanlar xalça toxuyurlar və bunu həm ölkə daxilində, həm də xaricə sata bilirlər. Nəzərə alsaq ki, bu sahədə bizim böyük ənənələrimiz var, xalça sənəti Azərbaycan xalqının böyük sərvətidir və dünya miqyasında biz qa-

baqcıl yerdəyik, ona görə qərar qəbul edilib ki, bu məsələlər məqsədyönlü şəkildə öz həllini tapsın. Həm bu qədim sənət yaşasın, kadrlar axını təmin edilsin, eyni zamanda, biz xalçaçılıq sənayesini də yaradaq. Bu, ixrac yönümlü məhsul kimi ölkəmizə böyük həcmdə valyuta gətirəcək”.

Deməli, yaxın gələcəkdə böyük zəhmət bahasına başa gələn əvəzsiz xalçalarımız artıq sənaye üsulu ilə istehsal olunacaq. Bu üsul xalçaçıları izafi vaxt və zəhmət sərf etməkdən qurtaracaq. Burada texniki hazırlıq işləri mexanikləşdiriləcək və beləliklə, xalça istehsalında xərclər azalacaq. Nəticədə maya dəyəri aşağı olan yüksək keyfiyyətli xalçalar istehsal ediləcək. Dövlət başçısı sözügedən iclasda bildirib ki, xalçaçılıqla məşğul olan müəssisələr dövlət tərəfindən bütün lazımı avadanlıqlarla və dəzgahlarla təmin ediləcək. Birinci mərhələdə 1000 və sonrakı mərhələlərdə 5000 iş yeri açılacaq. İş yerlərinin çoxunu qadınlar tutacaq və onlar ixrac məhsulu da istehsal edəcəklər. Artıq xalçaçılıq müəssisələrinin fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi üçün Prezidentin sərəncamı ilə “Azərbaycan Xalçaçılıq Səhmdar Cəmiyyəti” də yaradılıb. Bu işə xalçaçılıq sahəsində qarşıya çıxan problemlərin həllində və ixrac məsələlərində əhəmiyyətli rol oynayacaq.

Dövlət tərəfindən xalçaçılığın inkişafına verilən dəyər isə göz önündədir. Prezident İlham Əliyev bu günlərdə İsmayilli rayonuna səfəri çərçivəsində “İSMA Bİ-

KES” velosiped istehsalı zavodunun açılış zamanı bir daha bu məsələyə toxundu. Bildirdi ki, artıq “Azərbaycan Xalçaçılıq Səhmdar Cəmiyyəti” istehsalat Birliyinin yeni binasının layihəsinin təqdimatı da keçirilib: “Bildiyiniz kimi bu yaxınlarda mən “Azərbaycan Xalçaçılıq Səhmdar Cəmiyyəti” müəssisəsini yaratdım. Bu, qısa müddət ərzində ölkəmizin müxtəlif yerlərində xüsusilə qadınlar üçün minlərlə yeni iş yerinin yaradılmasına gətirib çıxaracaq. Biz xalçaçılığın, gerək nəinki qoruyaq, həm də inkişaf etdirək. Çünki indi Azərbaycanda məşğulluq artır, işsizlik aşağı səviyyədədir. Ancaq araşdırsaq, görürük ki, qadınlar arasında işsizlik nisbətən daha çoxdur. Ona görə də qadınları işlə təmin etmək, eyni zamanda, xalçaçılığın yaşatmaq və ixrac potensialını artırmaq üçün belə bir qərar qəbul edildi. İndi bir çox rayonda, o cümlədən İsmayillıda xalçaçılıq üzrə istehsalat sahələri yaradılır. Çünki İsmayillıda xalçaçılıq sənəti çox inkişaf edib və qədim tarixə malik-

dir. İsmayillının özünəməxsus xalçaçılıq üslubu var”.

Sözsüz ki, yeni yaradılacaq xalçaçılıq müəssisələri bütün lazımı avadanlıq, dəzgahlar, iplər, boyalarla təmin ediləcək və tezliklə gözlənilən nəticəyə nail olunacaqdır. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, xalça ixrac məhsuludur, onun istehsalına gədən vəsait yerli valyuta ilə ölcüləcək, amma ixrac olunarkən ölkəmizə xarici valyuta gələcək. Deməli, xalçaçılığın inkişafı təkə maddi-mədəniyyətimizin nümayişi ilə məhdudlaşmır. Bu, həm iqtisadi səmərəliliyi, həm də yeni iş yerlərinin açılması, xüsusən, xanımların işə cəlbə baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Odur ki, dünyada xalçaçılıq sənətinin etalonu sayılan Azərbaycan xalçasını yaşatmaq və inkişaf etdirməklə biz həm də milli kimliyimizi və maddi mədəniyyətimizi qoruyub saxlamış oluruq.

E.MƏNSİMOV,
“Azərbaycan”